

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Liber Septimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

LIBER SEPTIMUS.

CAP. I.

De Gabella.

Axioma I.

B non solutam Gabellam & pedagium res cadunt in commissum, sind zollfällig. Pfeil. *consil.* 192. forensis tamen si Gabellam non solvat per ignorantiam, excusatur. Gail. *l. 2. obs.* 43. num. 26.

II.

Re aliquā sub pacto additionis in diem venditā, pendente conditione hāc resolutivā Gabella vel laudemium solvi nondum debet, quia res nondum plenē est alienata, sed existente conditione redire potest ad venditorem. Franzk. de. *Laudem. cap. 5. n. 65.* Mudæ. *de contr. emt. cap. 5. rubr. de pact. resol. n. fin.* Marc. *l. dec. 571.* imò existente conditione Gabella soluta repeti potest. Brüssel. *Tract. de condit. lib. 4. tit. 5. n. 11. seq.* Bonacin. *de contract. D. 3. q. 2. punct. 7. n. 4.* Molin. *de just. & jur. tract. 2. D. 379. n. 12. seqq.*

III.

Gabellarius tenetur pro suā familiā, si quid fraudis in exigendo committat. *Dd. in l. 12. ff. de Publican.*

IV.

Fraudasse Dacia vel Gabellas dici nequit, qui tempore belli per viam insolitam iverit. Raud. *de analog. l. 1. c. 30. n. 284.*

CAP. II.

De Ganerbinatu.

Axioma I.

Ganerbinatus est conventio unius aut plurium familiarum nobilium, super communi castro aut oppido, inter eos aut solos, aut etiam Imperatoris ganerbicum castrum constituentis voluntate inita, ut illud contra hostes mutuis viribus defendant, unāque lineā aut totā familiā extinctā superstes demortuæ bona acquirat, illique pars ejus accrescat. vide omnino Dn. Stryck. *Tract. de Pact. success. cap. 8. dissert. 8.*

II.

Non solum bona allodialia, sed & feudalia possunt fieri ganerbica cum consensu agnatorum & domini feudi. Rittershus. *in part. Feud. lib. 1. c. 17.* Rosenthal. *de feud. cap. 9. membr. 1. concl. 48. per tot.*

III.

Ganerbinatus, cum confederationem sapiant, debent fieri Imperatoris consensu. *arg. A. B. tit. 15.* Killing. *tract. de ganerb. disc. 15.*

IV.

Privilegia & regalia Ganerbiis ab Imperatore concessa non sunt singulorum, sed pariter omnium. Wehner. *in obs. pract. verb. Ganerben cap. 4.* Nec Jurisdictio Ganerbica à singulis seor-

sim, sed ab omnibus conjunctim & in solidum exercetur. Killing. *de Ganerb. disc. 8.* Gail. *de Pignori. obs. 20. n. 8.* Plerumque tamen conveniri solet, ut maximus natu inter ganerbios sit, bonorum administrator, vulgò Obmann/ proque eo onere partem fructuum habeat præcipuam, reliqui fructus æqualiter inter dominos dividantur. Rittersh. *in part. feud. lib. 1. c. 17.*

V.

Unus Ganerbiorum Jurisdictionem communem habentium non potest punire alterum delinquentem. *Surd. consil. 47.* Killing. *de Ganerb. disc. 9.*

CAP. III.

De Gaudio conf. Lætitia.

Gaudium sicut Ira mentem & rationem confundit, ut hinc dubium sit, an donatio nimio gaudio causata valeat. Perez. *C. publica latit. num. 12.*

CAP. IV.

Geminatio, Geminatus, Repetio, Reiteratio.

Axioma I.

GEMINATIO actus seu verborum majorem deliberationem, & enixam voluntatem manifestē inducit, *l. Balista 22. ff. ad Sct. Trebell. Bart. in l. cum scimus 22. n. 7. C. de agric. & censu. lib. 11.* Decius *in l. 1. num. 30. Cod. de pact. & consil. 51. col. 2. & consil. 180. col. 3.* Corn. *consil. 59. n. 8. & consil. 140. n. 2. lib. 2.* Paris. *consil. 94. n. 4. vol. 2. & consil. 89. n. 23. lib. 3.* Curtius jun. *consil. 264. n. 32. in fin.* Cravett. *consil. 201. num. 42. & consil. 20. num. 2. & consil. 54. num. 7.* Decian. *consil. 57. num. 41. lib. 1. & consil. 46. n. 37. cum seqq. lib. 2. & consil. 1. n. 42. & 43. lib. 3.* Francisc. Becc. *consil. 70. n. 10.* Gutier. *pract. lib. 3. quest. 17. num. 134.* Cephal. *consil. 40. n. 8. & 9.* Surdus *consil. 10. num. 54. & consil. 73. num. 64.* Bertazol. *in repet. l. si quis major 41. Cod. de transact. num. 260. cum seqq.* ubi ampliatur, etiam si sit facta in uno instanti. Menoch. *consil. 10. num. 1. & consil. 255. n. 41.* Josephus Sessæ. *Aragonie decis. 230. num. 14.* Marian. Antonin. *var. resolut. lib. 1. resolut. 3. num. 7. & lib. 2. resolut. 35. num. 9.* Ferrer. *in consil. Catalonie, gloss. 1. n. 123.* Cardinal. Tuschus *pract. conclus. tom. 4. conclus. 28. à princip.* Octav. Glorit. *respons. 1. part. 2. num. 58.* Rot. *decis. 626. num. 5.* apud Farinac. *num. 2. recent. & decis. 676. n. 2. ead. part. 2. recent.* Carolus de Grassis *de except. except.*

except. 14. n. 38. cum seqq. Stephanus Grati-
 tianus discept. forens. cap. 651. n. 6. & cap.
 737. num. 4. & cap. 834. num. 7. & cap. 967.
 num. 27. Sebastian. Medices de Regulis Ju-
 ris, reg. 7. a num. 6. cum seqq. Mar. Giurba
 in consult. Messanen. cap. 1. gloss. 3. num. 1.
 & 2. part. 1. Ambrosin. Perus. decis. 3. n. 18.
 Britto ad cap. potuit. §. 2. num. 23. de lo-
 cat. Actus enim geminati majorem fir-
 mitatem inducunt, ut dixi lib. 1. t. Actus,
 & censentur gesti cum majori animi deli-
 beratione, cap. Esti Christus 26. de jurejur.
 Decius consil. 1. sub num. 1. & consil. 504. co-
 lum. fin. Barbat. consil. 43. vol. 2. Olasch.
 decis. 38. num. 16. Roland. consil. 61. num. 39.
 & 40. vol. 2. quos refert & sequitur Octav.
 Glorit. ubi supr. num. 59. ubi num. 60. post
 Menochium consil. 393. num. 17. intelligit
 maximè, quando geminatio fit ex inter-
 vallo. [Anton. Corset. tr. de verborum
 geminatione, per tot.] Valenzuel. consil. 102.
 num. 102. ubi quod geminationis vis est
 magna, & consil. 187. num. 47. & 49. ubi
 quod geminata & duplicata sunt poten-
 tiora simplicibus. Leo Valent. decis. 4. n. 8.
 p. 1. Anell. Amat. consil. 71. num. 2. & con-
 sil. 74. num. 24. Ubi quod geminatus actus
 magis enixam voluntatem ostendit. [Plu-
 ra de effectu geminationis & iterationis
 prolixè tractat Wesembec. lib. 5. consil. 235.
 num. 5. Marpurg. 1. consil. 24. n. 4. Schurff. 2.
 consil. 37. num. 10. Anton. Corset. tractat.
 de verborum geminatione, per tot. & nunc
 geminationis vim indicavit Josephus Ge-
 nes. 41. v. 52. Quod autem vidisti secundo
 somnium, firmitatis indicium est: eo
 quod fiat sermo DEI, & velocius implea-
 tur. (An pro geminatione præsumatur,
 vide Menochium 1. Q. casu 213. num. 2.
 Tusch. in voce identitas. ubi enim Ma-
 fcard. & pluralitas.) Et hinc est, quod Re-
 iteratio & repetitio actuum tollit omnem
 erroris præsumptionem: quippe quæ
 plenam præsupponat deliberationem &
 perseverantiam. Glossa in cap. ex literis §.
 verb. admonita. extr. de divortis. cap. si
 quis iratus §. ubi gloss. verb. iterare caus. 2.
 quest. 3. vol. 1. Consil. Marpurg. 24. n. 4.
 ita, ut nihil opponi possit contra ejus-
 modi actum, sæpius repetitum; sed ta-
 lis repetitio vim confirmationis habeat.
 Tiraquell. de retract. gentilit. §. 21. gloss.
 un. num. 5. & seqq. Decius 2. consil. 86. &
 quod geminatio & repetitio actus eun-
 dem confirmare dicatur. Wesembec. in
 parat. de constit. pecun. num. 2. & in Com-
 ment. Cod. ibid. num. 17. Exempli gratia:
 Mulier iterando intercessionem, amittit
 beneficium Vellejani. l. si mulier 22. Cod.

ad Scrum Vellejanum. In delictis gemi-
 natio, iteratio & multiplicatio delicto-
 rum magnam vim habet ad poenam exag-
 gerandam: Imò geminatum delictum
 non debet sperare veniam. l. 3. ibi: Cri-
 mina nisi semel commissa. Cod. de Episcop.
 audient. l. quicumque 4. C. de serv. fugitiv.
 l. capitalium 28. §. solent. 3. de poen. & plu-
 res ad hoc allegat Carrer. in prax. Crim.
 §. circa. n. 107. Diss. gloss. & Dd. in l. vul-
 garis 21. vers. nam est quis. in verb. fur. de
 furtis. ubi dicunt: Ex doctrina interpre-
 tum plures copulas unum facere adulte-
 rii crimen, & factum pluribus intervallis
 & temporibus. Et iterationem tantum
 aggravare delictum, non poenam mutare.
 per autb. liberi furiosi. C. de Episc. audient.
 Obrecht. consil. MS. 40. fin. quod posterius
 non placet.]

Sic & confessio extrajudicialis gemi-
 nata plenè probat, quia habet vim con-
 fessionis judicialis. Jas. in §. in personam 8.
 n. 48. Instit. de actionib. [l. cum scimus 22.
 & ibi Bartol. C. de Agric. & Censit. Paul. de
 Castr. consil. 34. ubi ampliat, verum hoc
 esse, etiam si cuilibet confessioni addit
 unus testis tantum, & non potest revoca-
 ri, ut vult glossa in cap. ex literis §. de Di-
 vort. Baldus in l. error. 8. de juris & facti
 ignor. [Joh. de Anania consil. 55. n. 3. Rom.
 consil. 290. In casu proposito. n. 7. Afflic. de-
 cis. 164. n. 3. Florian. de S. Petro consil. 21. in
 fin. num. 56. & 57. Paris. consil. 73. n. 6. lib. 2.
 Brunor. à Sole in locis communibus, verb.
 confessio. n. 20. Cardin. Tusch. tom. 4. lit. G.
 conclus. 28. à num. 39. usque ad 48. Farinac.
 in praxi criminali, quest. 82. num. 13. &
 part. 4. consil. 38. lit. B. & ibi decis. 89. n. 5.
 ubi addit. lit. C. Decianus consil. 46. n. 38.
 lib. 2. [Geminata tamen confessio, tan-
 quam per errorem facta, erroris causa
 probata, revocari potest. Decius in l. 1.
 not. 4. C. de Error. calculi. ubi dicit, hanc
 esse communem opinionem. Ludovicus
 Roman. consil. 391. Socin. consil. 228. colum. 1.
 vol. 2.]

Confessio geminata parit actionem,
 Cornel. consil. 223. num. 10. lib. 1. & inducit
 obligationem. Decian. consil. 44. num. 76.
 lib. 3. Cardin. Tusch. d. concl. 28. n. 45.

Confirmationem inducit geminatio
 actus præcedentis. Paris. consil. 10. num. 122.
 lib. 2. Cardinal. Tusch. d. conclus. 28. n. 32.
 Et confirmatio geminata in forma com-
 muni habet vim motus proprii. Decius
 consil. 33. num. 2. Cardinalis Tuschus d.
 conclus. 28. num. 55. ubi num. 56. declarat,
 ut

ut procedat, si Papa etiam confirmans bis rescripisset, aliàs secus.

Consensus geminatus habet vim quādoque jurati consensus, Beroi. *consil. 22. num. 7. lib. 2.* Cardin. Tusch. *d. concl. 28. n. 50.* & tollit lātionem, ex l. 2. *C. de rescind. vendit.* in majore. Romanus *consil. 54. Vis. circa finem.* Cravett. *consil. 151. n. 31. & consil. 160. n. 6.* Cardin. Tusch. *d. concl. 28. n. 90.* Verū quod geminatus consensus minoris parum operetur, resolvit Paris. *consil. 69. num. 71. lib. 2.* quem refert Cardin. Tusch. *d. concl. 28. num. 103. ubi n. 112.* post Romanum *dict. consil. 54.* & Cravett. *d. consil. 160. num. 6.* observat, quod licet consensus geminatus in majore tollat rescissionem, & lātionem ultra dimidium; tamen secus est, si primus consensus est in aetate minori, & secundus in majori, quia arguit majorem animi declarationem, sed non auget obligationem, ut sit remissa lātio enormissima.

Electionem industriæ personæ causat, & convalidat contractum geminatio, Cornel. *consil. 81. n. 28. lib. 1.* quem refert Cardin. Tusch. *d. concl. 28. n. 28.*

Interpellatio geminata magis aggravat debitorem morosum, Jason. *in l. si ex legati. n. 18. ff. de V. O.* quem refert Cardin. Tusch. *d. concl. 68. n. 57.*

Literæ geminatae habent vim motus proprii, qui exprimendus esset, Paris. *consil. 9. num. 21. lib. 3.* Decian. *consil. 46. n. 43. lib. 2.* Curt. jun. *consil. 310. n. 131.* ubi quod tollunt omnem subreptionem, refert Cardin. Tusch. *dict. conclus. 28. num. 49.* itaque si Judex ostenderit Principi, Rescriptum adversari Legibus aut moribus patriæ, & nihilominus princeps id impleri velit, secundæ jussioni obsequendum est, non aliter, quā cum princeps motu proprio aliquid fieri jubet. Perez. *C. de petit. bonor. sublat. n. 4.* ut & si princeps aliquem secundā jussione à Tributis eximat. Perez. *C. de Annon. & Tribut. n. 31.* licet ipse inferior princeps remissum damnicatis refarcire teneatur. Perez. *d. t. num. 32.*

Mora geminata non purgatur, quæ aliàs esset purgabilis, Jason. *in l. vinum 22. n. 17. ff. si certum per.* Marfil. *in l. 1. §. quæstioni. n. 16. ff. de quæst. Capit. decis. 19. n. 4.* Cephal. *consil. 25. n. 2. lib. 1.* Cravett. *consil. 346. n. 12. & 13.* Card. Tusch. *dict. concl. 28. num. 33.*

Pactum nudum geminatum parit actionem, Cephal. *consil. 40. n. 10. lib. 1.* Decian.

consil. 46. n. 39. lib. 2. quos refert Cardin. Tusch. *dict. concl. 28. num. 24.* Pactum de donando si est geminatum, importat donationem, Menoch. *consil. 1. n. 236.*

Promissio sine causa, quæ non valet, si est geminata, valet. Decianus *consil. 46. n. 40. lib. 1.* Card. Tusch. *dict. conclus. 28. num. 27.*

Obligatio naturalis geminata parit efficacem actionem & obligationem. Decian. *d. concl. 46. n. 40. lib. 2.* Card. Tusch. *d. conclus. 28. n. 26. & 82.*

Renunciationis vim habet geminatio, & trahitur etiam ad incogitata. Socin. jun. *in l. qui Romæ 122. §. duo fratres 6. num. 120.* ubi Rip. *n. 69. ff. de V. O.* idem Socin. *consil. 20. lib. 4.* Rom. *consil. 403.* Card. Tusch. *d. concl. 28. n. 95.*

Renunciatio geminata habet vim specialis renunciationis. Paris. *consil. 9. n. 20. lib. 3.* Cardinal. Tuschus *dict. conclus. 28. num. 96.*

Simulationem purgat geminata dispositio, & tollit fraudem, & deceptionem. Decian. *d. consil. 46. n. 38. lib. 2.* Cardin. Tusch. *d. concl. 18. n. 75.*

Rescriptum geminatum habet vim clausulæ, *Non obstante.* Felinus *in cap. Nonnulli 28. n. 14. de rescript.* Cremenf. *sing. 136.* Ruin. *consil. 11. n. 19. lib. 5.* Ubi limitat, quando secundum rescriptum non emanavit in augmentum primi, sed in declarationem, & respicit potius difficultatem introitus, & illam tollit, & sic est quædam confirmatio, quæ non operatur derogationem Juris communis. Menoch. *de arbit. lib. 2. casu 202. num. 79.* ubi declarat multipliciter, Cardin. Tusch. *d. concl. 28. n. 77.* ubi n. 81. ait, rescriptum geminatum habere vim derogationis, & clausulæ motus, quando in secundo est facta mentio de primo, aliàs non. vide Everhard. *loc. à conjunct. duar. ll. n. 4.*

Verba geminata operantur, quod nihil potest opponi. Curtius jun. *consil. 278. num. 18.* Cardinal. Tuschus *d. conclus. 28. num. 44.* Verba importantia arbitrium boni viri, si geminantur, important liberam voluntatem, Riminald. jun. *consil. 65. num. 19. lib. 1.* Paris. *consil. 71. num. 18. & 19. lib. 3.* ubi plura cumulat, & dicit, quod verba, *placuerit & videbitur,* cumolata important liberam voluntatem. Verba quantumcunque universalialia licet non trahantur ad incognita, tamen trahuntur, si sint geminata, quia sufficit in genere cogitatum esse, Cravett. *consil. 331. num. 2. & 3.*

§ 3. & consil. 630. n. 3. & 4. Cardin. Tusch. d. concl. 28. n. 60. Verba enunciativa geminata efficiuntur dispositiva, ut probant Barbatus consil. 32. n. 1. lib. 3. Castrens. consil. 92. col. 2. num. 3. lib. 2. Roman. consil. 64. num. 5.

[Limitationis loco nota, quod regula procedat, cum quis sciens prudens actum repetit & confirmat: secus est si interveniat dolus, vel quod idem est error. Pac. in comm. ad l. un. Cod. de Err. calc. in product. 2. (2.) Et quod geminata oratio in continenti facta nihil operatur. l. 4. & ibi Dd. de pignor. act. Umm. de Process. D. 1. thes. 7. n. 40. in fin.

Præterea in pluribus casibus Geminatio actus nihil operatur, de quibus Paris. consil. 110. num. 47. cum sequentib. lib. 1. videlicet quando exprimitur pluries illud, quod tacite inest, & num. 48. quando expressio geminata induceret contrarium effectum, & n. 49. quando magis explicite declaratur illud, quod erat expressum, & num. 50. quod non operatur contra naturam contractus, vel rei in contractum deductæ. Item non operatur, facta eodem contextu, quia dicitur una, Glossa in l. si convenerit 18. ff. de pignorat. action. Glossa in verb. instanti. in cap. ab eo 6. de appellation. lib. 6. Roman. consil. 427. n. 3. Cephal. consil. 94. in fin. lib. 1. Paris. consil. 71. n. 20. vers. nec obstabit. lib. 3. ubi declarat Decianus consil. 37. num. 92. lib. 2. ubi ait, quod licet geminatio plus operetur, quando ex intervallo ex diversis scripturis, tamen etiam aliquid operatur, si est in eodem instrumento. Item nihil operatur, quando gerens actum non habet potestatem, & in præjudicium tertii, & in actu suspecto, & ubi in actu geminato intervenit defectus, vel vitium, ita Cravett. consil. 494. n. 16. & 17. Cardin. Tusch. dict. conclus. 28. à num. 102. usque ad n. 120. ubi post eundem Cravett. consil. 70. n. 10. observat, aliquando verba geminari, ut quis sibi plenius & clarius provideat, non autem ut plus operentur. Denique actus prohibiti non dant robur actui. Authent. si qua mulier. post l. 22. C. de Scto Vellejan. ubi Gothofred. Bald. & Jafon.

II.

Geminatio atque iteratio delictum aggravat. l. 8. §. 1. de Vi publ. itaque ob multitudinem delinquentium & iterationem delicti poena non capitalis potest mutari in capitale. l. 16. §. fin. de pen. Brunnem. ad l. 5. Cod. de delat. Repetiti autem honores dignitatem non augent, itaque is, qui bis Consul fuit, Consulem tempore potio-

rem non præcedit, l. 1. Cod. de Consul. Brunnem. C. eod. col. 3.

CAP. V.
De Gemmis.

Axioma I.

Sabinus & Ulpianus in l. 19. §. 17. ff. de aur. & arg. leg. gemmas & lapillos ita distinguunt: gemmæ sunt pellocidæ materiae, ut smaragdi, chrysolithi, amethysti; non translucens verò sunt lapilli, ut obsidiani & vejentani; at margaritæ neque lapilli nec gemmæ sunt, sed conchæ seu uniones. Quam distinctionem improbat Laur. Valla lib. 6. eleganc. cap. ult. asserens, lapillum, si magnus sit, gemmam esse, eoque nomine & margaritam dici posse. Sed prolixè hanc sententiam refutat & Jctorum doctrinam defendit Andreas Alciat. lib. 4. de V. S. n. 24. pag. m. 166. seq. & Cattel. Corr. in memorab.

II.

Gemmæ veniunt in Legato Auri. Bart. in l. 32. §. 1. ff. de aur. & arg. leg.

III.

Gemmæ aliaque uxoris ornamenta soluto matrimonio viri sunt. Bald. in l. 9. C. de don. ant. nupt.

CAP. VI.

Generalis vid. in voce
Omnis.

Axioma I.

Generalia seu universalia judicia, ut à singularibus & specialibus differant, vid. Cujac. lib. 7. Resp. ad l. 8. de usur.

II.

De Generalitatis, generalis sermonis, & generalium verborum restrictione, significatione, affectionibus, &c. vid. Mantice. in tract. de ambig. convent. lib. 3. tit. 2. per tot.

III.

Generaliter dictum, generaliter debet intelligi. l. 1. §. generaliter. 1. de Legat. præstand. cont. tab. 6. p. per. l. ult. C. de dotis promiss. Add. Everhard. in loc. de Generalit. n. 2. Sed tamen civiliter & sobriè. Quæ de re vid. Zasium lib. 1. singul. Respons. cap. 7. per tot. Ratio, (1.) quia ubi Lex non distingvit, nec nostrum est distinguere. l. de pretio §. & ibi Bartolus de public. in rem act. (2.) nec à verbis in se est recedendum, etiam si lex sit perquam dura. l. 12. §. 1. Qui & à quibus manum. Exemplum est in rehunclatione, transactione, liberatione generali, si facta sit ab omni, ex quo sibi partes hinc inde undequaque tenebantur, & ex omni causa, & ab omni jure: tunc verba ista generalia, salvâ ratione recti sermonis, non possunt restringi ad aliquam speciem. Socius jun. 3. consil. 103. num. 4. Bertazol. de clausul. Instrum. claus. 35. gloss. 2. n. 3. ubi ait verbis istis (videtur quod omnis causa, quæ esse possit, sit remissa) censentur etiam remissa, quæ quis igno-

Limiti-

Limita (1.) si constet plus scriptum, minus intellectum: tunc enim verba debent restringi. *l. ult. C. de LL. l. 17. de LL. l. 6. de pig. vid. V. G. Forster. de jur. interpr. c. 2. n. 5. Eleganter Quintil. 2. Instit. 15. cap. 3. n. 5. Omnia subiecisse Oratori videtur Aristoteles, cum dixit, vim esse dicendi, quid in quaque re possit esse persuasibile: Et Patrocles: qui non quidem adjicit in quaque re, sed nihil excipiendo idem ostendit.*

Limita (2.) Generalitas Legis recipit limitationem de habilitate. *gloss. l. ut gradatim 11. §. Et si 1. de Muneribus. & in l. 1. C. de SS. Eccles. ubi Gothofred. in lect. Verba enim, quantumcunque generalia, semper sunt civiliter accipienda, l. fidejussor 2. §. quod ait prator. 4. Et saepe voce generali intelliguntur singula generum, non generalium, l. 13. de in jus vocand. Hinc generalia verba, quae in una tantum re locum habere possunt, non autem ad multa, ejus expressè mentionem facere videntur, l. 24. de instrum. & instrum. leg. Bart. consil. 196. & Generalitas, quae non nisi in una specie verificari potest, ad eandem speciem contrahitur, & pro expressa habetur. Zaf. lib. 2. consil. 1. n. 73. post Jasonem, & c. Tiraquell. de Retract. verb. express. n. 137.*

Limita (3.) quod generalia verba generaliter non sunt intelligenda, sed restringenda, ne altera pars maneant decepta, damnumque sentiant. *l. penult. ff. ad exhib. l. cum Aquiliana 5. ff. de transact. l. 35. ff. de pact. l. 6. de pignor. l. 11. de jurisdic. Ratio, cum non sit par eademque ratio omnium casuum, qui sub verbis illis generalibus possunt comprehendi. Bartol. in l. si pluribus 44. p. 2. de legat. 2.*

Limita (4.) quod generalia verba, quae sequuntur, secundum ea, quae antecedunt, restringenda sunt, *l. non est novum 26. de Legib. l. 100. §. 1. de Legat. 3. Decius consil. 179. col. fin. & quod generalis dispositio ita intelligenda veniat, ne, quae antecedunt, corrigere videatur. Rom. consil. 499. col. 3. Alex. consil. 77. col. 5. vol. 7. & Generalis lex sive constitutio nunquam derogat speciali, licet anteriori, & clausulam derogativam habenti. Schrader. de feud. p. 10. sect. 5. n. 42. ubi multos citat.*

IV.

Ire per generalia, est doctorum positivorum, quos vulgus procuratores appellat, è Felin. Nevizan. lib. 5. Sylv. nupt. num. 43. Quia generalia & indefinita enunciata periculosa sunt, ideo & Imp. Justin. & boni Jurisconsulti solent sibi cavere per adjectionem particulae *serè vel penè*. Bachov. ad §. jus autem Gent. 1. de l. N. G. & Civ. num. 4.

V.

Quando generalis seu universalis oratio in uno deficit, redditur in totum falsa. per text. in *l. si is, qui ducenta. §. utrum. 3. de rebus dub. Anton. Gom. in l. 47. Tauri. n. 7. Joh. Gutier. in repet. text. in §. sui. Instit. de hered. qual. & diff. n. 121. fin. seu in omni enunciatione universali, si quid aliqua ex parte falsum inest, totam enunciationem falsam efficit; quae est Juliani sententia, sumpta à Dialecticis, in *l. si is, qui ducenta. 13. §. utrum. 3. vers. quia cum significatio de rebus**

dubis. Donell. ad l. pignus 9. Cod. de pignoratit. act. n. 4.

VI.

Novum non est, ut generalia specialibus subijciantur. *l. si servus 27. §. 16. ad Leg. Aquil. Coll. Arg. de Noxal. act. tb. 1. Exquisitè Hering. de fidejussor. cap. 17. num. 58. Berlich. 2. concl. 22. n. 21. Carpzov. 2. consil. 17. de fin. 2. & seqq. fac. lxxi. cap. 4. de Procur. in 6.*

VII.

An generalis clausula fortior sit, quam specialis, vid. Coll. Argent. qui pot. in pign. thes. 3. num. 4.

VIII.

Generalitas ad locum relata debet restringi & intelligi secundum subjectam materiam: sicut restringitur generalitas relata ad bona, *fac. cap. ut animarum ult. vers. statuto. de Constit. in 6. & l. fin. §. cui dulcia. de vin. tritic. ol. leg. Vid. Everh. in loc. à nomin. dignit. n. 6.*

IX.

Ubicunque generalitas propter medium habile verificatur, in qualibet sua specie generalitas indistinctè operatur: quando autem medium non est habile, tunc operatur quantum potest. Everh. in loc. à Generalit. conf. Limnæum lib. 2. de jure publ. c. 13. n. 9.

X.

In omni dispositione generalitas restringitur ad intellectum juris communis, ut patet ex *l. quaro. l. 54. §. 1. ff. Locati. vid. fusè apud Everhard. d. loc. à generalit. n. 8.*

XI.

GENERALIS dispositio omnes species comprehendit, & expressio generis, continentis species, operatur idem, ac si singula species essent expressa, *l. si chorus 79. ff. de legat. 3. [Facit l. si duo 51. sub fin. de administrat. tutor. l. omnes 4. post princip. Cod. de prescript. triginta vel quadraginta annorum. Berlichius l. 2. conclus. 22. n. 3.] Alexand. consil. 233. Ponderatis. n. 16. lib. 6. Federic. de Senis consil. 82. In puncto. in princ. & consil. 85. Statuto civitatis. n. 2. & 3. ubi quod tantum operatur genus quoad omnia, quantum species quoad specialia, Zabarell. consil. 99. n. 2. vers. 4. ubi quod idem operatur genus, seu dispositio generalis, quod specialis, quando non subest ratio diversitatis, Anch. consil. 3. n. 4. in fin. ubi de legato generali, ut idem operetur in genere, quod speciale in specie, Gemin. consil. 65. n. 19. vers. circa primum. Bald. consil. 11. n. 5. vers. ratio differentia. lib. 3. ubi quod genus resolvitur in singularitates, Natt. consil. 613. n. 3. Curtius jun. consil. 199. n. 15. ubi ampliat maximè, quando generalis dispositio non potest verificari, nisi in una specie, quia tunc habetur pro speciali & individua, & consil.*

dua, & *conf. 316. in princ.* ubi quod expressio generalis idem operatur, quod particularis, Francisc. Becc. *conf. 80. n. 7. cum seqq.* Cardin. Tusch. *pract. concl. tom. 4. concl. 29. per tot.* Fr. Molin. *de rit. nupt. quest. 87. n. 17.*

[Limita: quod nullus est adeo generalis sermo, à quo non tacite quædam accipiantur ex mente loquentis, *arg. l. 6. de pignor. l. 9. de servitut. l. 60. de procuratorib. Cujacius in lib. 4. responsor. Papin. l. 34. de jure dot. vide supra axioma 4. & infra lib. 18. in dictione totus.*]

XII.

Generalis loquutio, seu prohibitio comprehendit omnia, *l. cum quærebatur 240. in fin. ff. de verb. significat. l. servitus 23. de S. V. P. ibi: humanius est verbo generali omne lumen significare.* Josephus Sesse Aragon. *decis. 48. num. 12.* Francisc. Molin. *de ritu nupt. lib. 3. quest. 54. num. 4.* etiam minima, *cap. majoribus, de præbend. D. Barbof. in l. cum prator. 12. §. 1. num. 112. ff. de judic. Surdus consil. 33. num. 24.* late Sebastianus Medices *de reg. jur. reg. 1. & generalis prohibitio minima comprehendit.* Dn. Barbofa *in l. cum prator 12. §. 1. num. 112. ff. de judic.*

XIII.

GENERALIS dispositio non extenditur ad non verisimilia, non cognita, non cogitata, illicita, neque ad ea, quæ specialiter quis non expressisset. [Textus expressus & elegans in *l. 1. C. quas res pignori obl. add. l. 34. de R. N.*] Federic. de Senis *conf. 125. num. 1.* Curt. jun. *conf. 267. num. 3.* ubi quod generalis dispositio non trahitur ad ea, quæ de novo superveniunt, & *conf. 294. n. 71.* ubi quod generalia verba nunquam trahuntur ad ea, quæ disponentibus sunt impossibilia, & *conf. 334. num. 36.* ubi quod generalis dispositio nunquam comprehendit actus juratos, Roman. *conf. 209. Pro verificatione. num. 2.* ubi quod nunquam præsumitur quis velle comprehendere sub generali dispositione illud, de quo specialiter disponere non potuisset, & *conf. 108. in fin.* ubi quod generalis quietatio, vel liberatio non extenditur ad dolose occultata, quia ad incognita non trahitur, & *conf. 403. Pro decisione. num. 4.* ubi quod verba generalia laudi nunquam extenduntur ad ea, quæ in specie arbitri non potuissent arbitrari, Johan. de Imol. *consil. 82. in princ.* ubi quod generalis dispositio non com-

prehendit ea quæ inducunt peccatum, Fulgos. *conf. 146. n. 1.* ubi quod generalis sermo non comprehendit prohibita, & quæ de jure fieri non possunt. Corn. *conf. 269. In hac consultatione. num. 23. lib. 1.* ubi quod generalis approbatio non trahitur ad dolose gesta, & *conf. 176. n. 2. lib. 2.* ubi quod in mandato generali non veniunt ea, quæ quis in specie non esset mandaturus, & *conf. 89. n. 12. lib. 3. & conf. 83. n. 2. lib. 4.* ubi quod generalis concessio, seu gratia non comprehendit ea, quæ concedens in specie non esset verisimiliter concessurus, Cravett. *conf. 33. num. 5.* ubi quod impugnatio generalis non comprehendit ea, quæ impugnanti sunt favorabilia, & *conf. 34. n. 8.* ubi quod sicuti generalis dispositio non comprehendit tertii præjudicium, ita neque præjudicium disponentis, & *conf. 95. nu. 10.* ubi quod clausula generales non comprehendunt majora expressis, & *consil. 70. n. 28.* ubi quod generalis dispositio non comprehendit ea, in quibus potest esse capio & latio, & *conf. 100. n. 6. & n. 7. & num. 8. & conf. 109. nu. 6.* ubi quod non comprehendit ea, quæ sunt in specie prohibita, & *conf. 158. n. 9.* ubi quod mandatum principis non comprehendit illicita, & *conf. 160. n. 5.* ubi quod generalis ratificatio non comprehendit illicita, neque ea quæ ratificans verisimiliter non inclusisset, & *conf. 174. n. 4.* ubi quod rescriptum principis generale non extenditur ad ea, quæ princeps facere non potest, vel etiam difficilius facere solet, late Cardinalis Tusch. *tom. 4. lit. G. conclus. 31. per tot.* [Hæc autem Regula per omnia vera non est, sed expressè refutatur per Br. & alios, quia omnino plus valet renunciatio specialis, quoad specialia, late Berlichius 2.22. n. 4. Intelligendum autem de speciebus homogeneis, non de heterogeneis. (2) non procedit in privilegiis. *Lab bis 10. de vacat. & excusat. mun.*]

XIV.

Generalis loquutio personam loquentem non comprehendit, *l. inquisitio 18. C. de solut. cap. 1. ubi gloss. ult. de prohibita fendi alien. per Federic. 2. F. 55.* Curt. jun. *conf. 332. n. 4.* ubi dicit esse vulgarem juris regulam, Cravett. *conf. 274. num. 12. & conf. 296. n. 30. & conf. 585. n. 30.* ubi dicit, quod materia est brocardica, & *conf. 25. n. 5.* ubi quod per clausulas generales non censetur quis velle seipsum ligare,

Cc

re,

re, latè Surdus *conf. 47. num. 19.* ubi quod generale rescriptum, & generalis dispositio non comprehendit Principem confirmantem, vel concedentem, etiam si dicat, *ex certa scientia.* & *num. 20.* quod statutum generale non ligat creditorem, & *n. 22.* quod jurans adjuvare contra omnem personam, non intelligitur contra seipsum, & *n. 23.* quod cedens jura contra omnes, non censetur cedere contra seipsum, Afflict. *decif. 319. n. 8.* ubi quod promissio de defendendo non intelligitur contra seipsum. Et quod communitas non continetur sub generali loquutione gabelle, quando ipsa non tenebatur prius solvere, resolvunt Boër. *decif. 213. num. 2.* Surdus *d. conf. 47. num. 21. & 23.* Cardin. Tusch. *d. tom. 4. lit. G. concl. 33. à princ.*

Limita, quando constat de mente, vel materia subjecta aliud svadet, vel subest ratio, quod persona loquentis includatur, Cyn. *in d. l. inquisitio 18.* Gabr. *commun. tit. de verbor. signific. conclus. 9. num. 7.* Cravett. *conf. 274. post n. 12.* Curt. *jun. conf. 195. in fin. num. 46.* Menoch. *de presump. lib. 3. presump. 44. num. 27.* Cardinalis Tuschus *dict. conclus. 33. n. 17.* ubi *n. 18. & 19.* post Decium *consil. 104.* Et diligenter. *num. 4. & 5.* limitat etiam, quando cessio fieret ex causa onerosa, vel quando sumus in dispositione legis, quia continetur persona loquentis, secus in dispositione hominis.

XV.

GENERALIS dispositio non comprehendit ea, quæ non esset quis in specie comprehensus, *l. obligatione generali 6. ff. de pignorib. l. 3. ff. de evict. l. qui peculii 46. ff. de peculio. cap. veniens 16. cap. Quintavallis 23. de jurejur. cap. ult. de offic. vicarii, lib. 6.* Corn. *conf. 89. n. 12. lib. 3. & conf. 83. num. 2. lib. 4.* Surdus *conf. 73. num. 17.* Cardin. Tusch. *dict. lit. G. conclus. 31. num. 2.* Item Surdus *consil. 123. n. 36. & de aliment. tit. 8. privileg. 7.* Carolus de Grassis *de except. except. 32. n. 30.* Stephanus Gratianus *discept. forens. tom. 5. cap. 982. n. 20.*

XVI.

GENERALIS mentio idem operatur quoad omnia, quod specialis quoad singula, *l. si cborus 79. ff. de legat. 3. l. si duo 51. ff. de admin. tut. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 8. in princ. n. 22.* Surd. *conf. 2. num. 44. & conf. 350. num. 20.* Stephanus Gratianus *discept. forens. tom. 4. cap. 656. num. 30. & cap. 766. num. 11.*

CAP. VII.

Generalis decisio.

Decidere per generalia, pauperis est Doctoris indicium, secundum Felinum *in cap. 1. de prescript.* Prudentis autem est, respicere ad decisiones particulares, & ex iis respondere, ut ex Aristot. *5. Ethic. & 2. Rhet.* monet Ant. Massa Gallosius *lib. 1. de Exercit. Juriopr. num. 18.* Eò quod specialia jura generalibus derogant. *l. in toto 80. de Reg. Jur. l. 8. C. de judic.* Et decisiones in terminis sunt tutiores, & omnia argumenta generalia excludunt. Albertus Brun. *de statut. art. 6. quest. 2.* Adeo ut Doctoris alicujus decisionem habere in terminis, etiam sine lege loquentis, cum in praxi casus incidit, magnum esse, post Gomez. probe dixerit Wesenb. *1. conf. 19. num. 63. & conf. 24. num. 13.* Argentinensi. *1. conf. 62. n. 1.*

CAP. IIX.

De Genitivi significatione.

Axioma I.

Regulas huc pertinentes vide eleganter declaratas apud Panciroll. *3. varior. 25.* adde Mascard. *de probat. lib. 2. conclus. 841.*

II.

Genitivus casus importat dominium. Bart. & Dd. *in Rubr. ff. de Op. Nov. nunc.* adde Horatium Mandosium *in tract. de privileg. ad instar. gloss. 3. num. 1. & sequentib.* Et Genitivus casus propriè de sui natura dicit dominium directum. *l. si domus 71. §. ult. ff. de Legat. 1. gloss. not. in cap. 1. in verb. terram propriam. de postul. prelat. & Dd. omnes in rubr. ff. de O. N. N. Ampliationes, limitationes & fallent, vid. in Tom. Reg. Jur. lib. 7. p. 544.*

CAP. IX.

Genus.

Axioma I.

Genera in jure multa dantur. Ratio, quia plures sunt res, quam vocabula. *l. 4. de prescript. verb. C.* ideo sæpe nomen idemque verbum plures res significat; quod cum variis modis, tum hoc quoque accidit, ut unum verbum fungatur vice generis & speciei; cujusmodi est vocabulum CULPA, (quod in genere acceptum, etiam comprehendit dolum, à quo aliàs tanquam diversa species distinguitur) COGNITIO, PACTUM, Jurisdictio, Adoptio &c. Bachov. *ad §. Adoptio 1. Inst. de Adopt. & Com. ff. eod. num. 2.* Donatio, pr. *Instit. de donat.* ubi Bachov. *num. 5.* Pignus, in pignus & hypothecam Novatio &c. delegatio. Plura vide à C. I. A. *de Novat. th. 2.*

II.

Quoties in jure mentio fit generis, toties intelligitur species specialissima logica, quia dispositio aliàs de genere Logico non valeret ob summam incertitudinem, e.g. si animal legetur, & quia hoc casu legatum reduci posset ad rem minimam. Exemplum in §. 22. *Inst. de Legat.*

III. Quo.

III.

Quoties res in genere legata, toties electio competit Legatario.

Ratio: quia aliquin Legatarius non haberet actionem realem ad rem petendam, cum illam demonstrare non possit, e. g. si equus, bos &c. sit legatus.

Limita: (1.) modò verba ad Legatarium fuerint directa, scilicet si ad heredem, sic enim huius electio est. l. 84. §. 9. ff. de Leg. 1. Zoël. ad ff. de opt. Legat. n. 3. (2.) modò testator ejus generis res in bonis suis habuerit. l. 67. §. 8. ff. de Legat. 2.

IV.

Quoties genus relinquitur, quod sui naturam certam habet determinationem, toties hoc debetur, licet testator tales res non reliquerit, quia sic voluntas testatoris certa adest, quæ impleri potest per heredem, ejusmodi rem emendo. e. g. si equus legetur.

V.

Quoties legatum Generis habet suam determinationem ex voluntate & facto hominis, toties non valet, quia sic voluntas Testatoris est incerta, ob quam legatum corrumpitur. l. 24. §. ult. ff. de Legat. 1. Exemplum est in adibus, fundo, libro, legatis.

Limit. nisi testator ejusmodi res in bonis suis reliquerit. l. 71. pr. ff. de Legat. 1. quo casu legatum utile est, & legatario electio competit.

VI.

Interest inter genera singulorum, & singula generum. Sub universali veniunt genera singulorum & singula generum. glossa ad l. 1. de fideiuss. vid. l. 13. de in ius voc. Kub. p. 405. v. Tulden. p. 1. c. 4.

VII.

Genus & species, cum circa unam & eandem personam ponuntur, non limitationis sed demonstrationis causa species censetur adjecta. l. questum 12. §. 32. de instrum. & instrum. leg. Pec. in l. in toto §. de R. 7.

VIII.

GENERI per speciem derogatur, l. in toto jure §. ff. de Reg. Jur. l. sanctio 41. ff. de penis. cap. 1. cap. pastoralis 14. §. quoniam. de rescr. cap. 1. de Regulis Juris. lib. 6. [v. Kubach. in Brocard. c. 22. Axiom. 6.] [non speciei per genus, Knipschild. de fideicommissi. famil. cap. 16. num. 237. vid. ad hanc regulam textum in l. 13. de in ius voc.] exornavit Fulgos. conf. 215. in princip. Angel. conf. 355. Utrum per statutum. in princip. Baldus conf. 292. numer. 3. libr. 2. Mant. Dialog. 90. vers. quia. Menoch. conf. 141. num. 26. cum seq. & num. 37. Thomas de Thomasset. in floribus Legum, reg. 132. Surdus de aliment. tit. 12. quest. 15. num. 130. & tit. 9. quest. 8. & decis. 255. num. 21. & consil. 352. num. 1. Gutier. pract. lib. 3. quest. 24. num. 6.

Armend. in addit. ad recop. Legum Navar. in procem. numer. 5. Cardinal. Tusch. pract. conclus. tom. 4. lit. G. conclus. 36. per totam. Aldrete de relig. discipl. tuenda libr. 2. cap. 7. numer. 26. Carl. Argel. de contradict. legitim. quest. 2. num. 212. Octav. Glorit. resp. n. num. 31. Sanctarel. variar. resolut. part. 1. quest. 14. num. 5. Sebastianus Medices de Regulis Juris, reg. 1. verb. generi. num. 44. latissime Castill. controvers. lib. 5. part. 2. cap. 95. per tot. Ovid. de Amicis de Jure Emphyteut. quest. 82. num. 1. cum seqq. Covarr. var. p. 1. cap. 11. num. 6. [Exempla sunt in generalibus propositionibus exequantibus jura, ut l. ult. C. de inoffic. donat. l. 33. de condit. indeb. Præterea aliud exemplum vide apud Tulden. l. 1. Jurisprud. extemp. cap. 4. pag. 27. & apud Bronchorst. ad l. 80. de Regulis juris. ubi exemplificat in legibus, contractibus & ultimis voluntatibus.

Ratio hujus Axiomatis in eo consistit, ut genus & species diversa concorden- tur; nam ubicunque duæ dispositiones sibi adversantur, debent ad concordiam reduci, salva, quoad fieri potest, utriusque natura & proprietate, si generi per speciem derogetur, igitur, &c. Juxta quam rationem intelligenda est glossa in l. si domino 107. ff. de legat. 1. dum inquit, speciem derogare generi ex juris interpretatione, & illa quæ movet Gamb. in dialect. legali, lib. 3. cap. 3. n. 2. quia regula l. semper in generalibus 190. ff. de Reg. Juris. cum similibus non procedit in specie excepta, quæ generi adversatur. [Aliam rationem affert Claud. Pratus in gnof. generalib. lib. 2. tit. 2. cap. 4. pag. m. 45. Quia species sic opposita generi, in dispositione eximatur de genere. l. si peculium 10. de manu- miss. testam. Alias rationes vide apud Kubach. in Brocard. cap. 22. sect. 6. pag. 405. Putarem & hanc subesse, quia genus representat regulam, species opposita generi exceptionem. Nam exceptio quidem derogat regulæ; sed non regula exceptioni.

Hanc regulam declarat Pacius in An. C. Quid. Imp. int. pup. vel vid. vel miser. personas cognosc. & ne exhibentur, num. ult. Quod è diverso, speciei non iterum derogetur per genus. Sic enim generalis constitutio Novell. 69. [quia quis veter de Provincia sua extrahi] non derogat

speciali privilegio miserabilium personarum, quo illis concessum est, adversarios suos ad Principem & extra provinciam trahere. Sic speciale mandatum derogat generali: non iterum generale speciali, Tuldén. *d. cap. 4. pagin. 29.* Obj. (1.) *l. 7. C. de Jurisd.* ubi privilegio tanquam legi speciali derogatur per jus commune, seu constitutionem generalem. R. (1) Regula vera est in specialibus positivis, non privativis. (2) Quatenus species adhuc subsistunt: non si etiam iis specialiter & expresse sit derogatum. Est ergo (3) in inductione hac fallacia causa. (4) Milites isti se ipsos indignos reddunt privilegio militiæ, dum aliis negotiationibus & professionibus se immiscunt. Quod ergo privilegium amiserant, non possunt opponere generali legis comprehensioni & vinculo. Obj. (2) *l. pen. C. de injust. & inut. nupt.* ubi constitutio generalis derogat juri Ægyptiorum speciali. Resp. negando Ægyptiorum morem fuisse jus aut privilegium, sed fuit prævaricatio. Ergo sub idem genus legum haut quaquam pertinet. Eodem modo respondendum est ad Constitutiones alias, clausulam cassatoriam continentes. Verbi gratia, de bonis naufragorum, de repressaliis, de obstagio. Nam statuta & consuetudines damnatæ non sunt amplius pro jure habendæ, sed pro injuria.]

Amplia hanc regulam primò, ut procedat in omni materia, quod specialis dispositio derogat generali, si sunt incompatibiles, Castrensi. *conf. 476. Videatur quod prædictus, in princ. lib. 2.* Cardinalis Tuschus *d. lit. G. conclus. 16. num. 5.* Beroi. *conf. 57. num. 10. volum. 3.* Natt. *conf. 7. num. 5.* Surdus *conf. 56. num. 1.* Octav. Glorit. *resp. 11. n. 31. vers. quod vendicat.*

Amplia secundo in legatis, quia legatum speciale derogat generali. Abb. *conf. 4. In questione. num. 5. lib. 2.* Baldus *conf. 253. num. 3. vers. si verò lib. 5.* ubi quod si lego Titio duas statuas marmoreas, & etiam eidem lego omne marmor, non veniant nisi duæ statuae propter specificationem specialem, quod refert Cravett. *conf. 86. num. 4. & 5. Ruin. conf. 90. n. 9. lib. 2.* ubi quod si testator legavit in specie aliquibus sororibus nominatis, postea in genere vocavit sorores, intelligitur de aliis, quia specialis provisió præcedens derogat generali, & maximè dicit procedere, quando etiam prohibuit honoratas plus petere, Surdus *de aliment. tit. 2. quest. 15.*

num. 130. Cardin. Tusch. *d. concl. 36. num. 7. 27. & 53. cum seq.* latè Castill. *cap. 95. n. 23. cum seqq.* ubi pariter ampliatur in fidei commissis, institutionibus, substitutionibus, & in omni ultima voluntate, in legibus, statutis, consuetudine, compromissis, judiciis, rescriptis, mandatis, & in omni actu, materia & dispositione.

Amplia tertio, ut procedat sive præcedat, sive sequatur genus, *l. servo 15. ff. de pecul. leg. Dec. num. 7. & 14. in d. l. in toto jure 80. ff. de Reg. Jur. & in cap. 1. num. 6. de rescript.* ubi Beroi. *num. 45.* Fulgos. *conf. 215. in princip. & conf. 135. col. 3.* ubi quod imò etiam si generalitas sit posterior, & habeat clausulam derogatoriam, specialitas attenditur, Bald. *conf. 253. vers. quinto quia. lib. 5.* Joan. de Imol. *conf. 139. num. 7. & conf. 140. num. 3. in fin.* ubi quod generalis dispositio sequens non præjudicat speciali specificè, etiam si generalis habeat verba habilia comprehendere specialem.

Amplia quarto, ut sicut generi per speciem derogatur, ita etiam speciei derogatur per speciem magis specialem, & individuum, Zabarell. *conf. 149. num. 4. vers. item scivit.* Alexand. *conf. 29. Quoniam. in princip. lib. 1.* Baldus *conf. 371. in volumine, in princip. lib. 5.* ubi intelligit, quando sunt species individua & dividua paræ potentia, aliàs secus. Idem procedit etiam inter duo genera, quia minus universale habetur loco speciei, magis universale loco generis, Baldus *conf. 253. num. 4. vers. tertio præmitto. lib. 5.* Card. Tusch. *d. concl. 36. num. 30.*

Amplia quinto in rescripto seu mandato speciali, quod derogat generali, etiam si de eo nullam faciat mentionem, *cap. 1. de rescript.* Suar. *alleg. 28. num. 16.* Baldus *conf. 88. Quæritur. in princ. lib. 2.* ubi extendit, idem esse in generali commissione, revocatione, seu deputatione, quia non revocat specialem præcedentem, nisi constet de mente, Rebuff. *tom. 2. ad Leges Gallie. in præfat. tit. de rescript. n. 103.* Sebastian. Medices *de Regulis Juris, Reg. 1. n. 44.* Menoch. *de arbitrar. casu 97. à n. 2. & conf. 36. n. 48. & de præsumpt. l. 6. præf. 40.* Card. Tusch. *d. concl. 36. à n. 43.* Valasc. *conf. 72. n. 2.* Unde mandatum de providendo speciale derogare generali mandato præcedenti, licet de illo nulla mentio habeatur, tenent Xuar. *dict. alleg. 28. n. 3.* Cephal. *conf. 393. à n. 19. libr. 3.* Card. Mantica. *de conject. ultim. volunt. libr. 9. tit. 6. num. 22.* Valasc. ubi proxime.

Amplia

Amplia sextò in statutis, quia statutum speciale semper prævalet generali, Decius *conf. 188. col. 3. & conf. 301. col. 1. & conf. 482. & conf. 617. colum. penult.* Angel. *conf. 355. Utrum per statutum.* Baldus *conf. 78. Duo sunt statuta. lib. 1. ubi declarat, quod si statutum speciale continet idem quod jus commune per omnia, tunc statutum generale contrarium disponens præfertur, secus si primum speciale in aliquo discrepat à jure communi, Alexand. conf. 89. Circa primum. num. 10. lib. 6. Apostil. ad eundem conf. 65. n. 10. in verb. Baldus. lib. 7. Idem Alex. conf. 123. Scripsit. num. 10. cum seqq. lib. 4. Fulgos. conf. 215. In primo. in princip. ubi extendit etiam, quando statutum generale esset posterius, quia adhuc speciale derogat generali statuto, Corn. conf. 66. lib. 1. ubi quod si duo sunt statuta specialia, magis speciale attenditur, Angel. conf. 160. in princ. ubi extendit ad statutum generaliter loquens de alienationibus, & de bonis ad cridas ponendis, quia non extenditur ad bona minorum, in quibus per statutum sub certa solemnitate est specialiter provisum, & conf. 355. per totum. extendit ad statuta contraria, latè Card. Tusch. d. conclus. 36. num. 10. cum multis seqq.*

Amplia septimò in tempore, quia per tempus speciale, in quo aliqua immunitas conceditur, derogatur generali dispositioni, quod quocunque tempore solvatur gabella, Bald. conf. 256. Præmittenda sunt, vers. quarto præmittendum. lib. 4. quem refert Cardin. Tusch. d. conclus. 36. num. 26.

Amplia octavo in observantia, quia specialis derogat generali, Fulgos. conf. 232. In quodam instrumento, in fin. quem refert Cardin. Tusch. d. conclus. 36. num. 36.

Amplia nonò in compromissis, quia etiam in illis genus per speciem derogatur, idè si fiat compromissum speciale super pretio venditionis factæ declarando, licet postea fiant alia compromissa inter easdem partes de litibus & controversiis, non est derogatum primo, item Joan. de Anan. conf. 19. Visis instrumentis, n. 6. & 7. Card. Tusch. d. conclus. 36. n. 38.

Amplia decimò in consuetudine, quia specialis derogat generali, & attendi debet, Cravett. conf. 195. n. 16. quia generalis recipit declarationem à magis speciali, Cravett. conf. 118. n. 4. Card. Tuschus d. conclus. 36. n. 41.

Amplia undecimo, in facultate legitimi latissimè concessa per Imperatorem etiam ad feuda, quia non veniunt ea

feuda, in quibus specialiter Imperator disposuit, quod non succedant, nisi nati & concepti de legitimo matrimonio, quia generalis provisio demandata non se extendit ad specialiter provisam, sed species derogat generi, Anchar. conf. 308. Prima facie. num. 7. & 8. Card. Tusch. d. conclus. 33. num. 39.

Amplia duodecimò in probatione, quia magis creditur duobus testibus in specie, quàm mille in genere deponentibus, Decius conf. 488. in fine. Alexand. conf. 148. num. 4. libr. 2. Paris. conf. 88. num. 31. lib. 3. Cardinal. Tusch. d. conclus. 36. num. 42. & num. 65. ubi num. 66. post Alexand. conf. 27. num. 6. lib. 1. subdit, quod probatio in specie delicti prævalet probationi in genere, quod accusatus sit bonæ famæ.

Amplia decimotertiò in contractibus, quia species derogat generi, etiam si præcedat speciali contractus, Fulgos. conf. 215. in pr. Card. Tusch. d. conclus. 36. num. 64.

Amplia decimoquartò, quando in eadem lege sunt verba specialia & generalia, quia species derogat generi, Angel. consil. 214. num. 2. Lap. alleg. 88. num. 5. Fulgos. conf. 215. in princip. ubi extendunt, ut idem sit, quando species & genus sunt in aliis & diversis legibus, & se non compatiuntur, neque constat de mente, Cardinal. Tusch. d. conclus. 36. n. 57. cum seqq.

Amplia decimoquintò in opinionibus Doctorum, quia communis opinio in genere derogatur per opinionem in specie in casu individuo, ut per Riminald. jun. conf. 265. n. 5. & 6. lib. 3. quem refert Cardin. Tusch. d. conclus. 36. n. 71.

Amplia decimosexto in provisione hominis, quia poena promissa in genere, puta 200. in casu contraventionis, si partes per pactum speciale conveniunt, quod damnum reficiatur prout liquidabitur, tollit poenam generalem, Alexand. consil. 94. in fin. & conf. 95. num. 7. lib. 4. ubi extendit, ut procedat, etiam si generalis provisio sit jurata, quæ habet vim specialis, quia intelligitur in eo, in quo consentitur, & non ultra, refert Cardinalis Tuschus d. conclus. 36. num. 72. & 73.

Limita primò, quando species & genus se invicem compatiuntur, stare possunt, ita Bartol. in l. servo 15. ff. de pecul. leg. Cagnol. in d. l. in toto 80. num. 13. ff. de regulis juris. Roman. sing. 249. Decianus conf. 51. num. 16. vers. quarto considerato, lib. 1. & conf. 122. num. 13. lib. 3. Card. Tusch. d. conclus. 36. n. 95.

Limita secundò, quando genus & species apponuntur favore ejusdem personæ, quia genus non tollitur, neque restringitur per speciem subsequentem, Bald. *conf. 329. in fin. vers. in contrarium. lib. 1.* Card. Tusch. *d. concl. 36. n. 79.*

Limita tertio, quando species accedit generi, quia prorogato genere, vel mutato, prorogatur & mutatur species, quæ habet substantiam ab illo genere, & non stat per se, Lap. *allegat. 88. Commune. num. 6. circa finem.* Ubi etiam pariter limitat, quando ratio suadet, quod per generalem providentiam sit recessus à speciali. Item quando species apponitur ad coadjuvandum genus, Surdus *consil. 56. num. 36. & 37.* Cardinalis Tusch. *dict. conclus. 36. num. 80. & 81.*

Limita quarto, quando genus est certum, determinatum & præcise. Surdus *conf. 352. n. 11. ubi n. 17.* limitat etiam, quando genus exprimitur per verba dispositiva, species autem per verba enunciativa, Castill. *d. c. 95. n. 40.*

Limita quinto, quando declaratio generis consistit in eadem specie, quia tunc species non derogat generi, Bald. *conf. 177. In Ecclesia, in fin. lib. 1.* Cardin. Tusch. *d. concl. 36. num. 103.* [Ita quando verba specialia non determinationis gratia, sed ad maiorem evidentiam specialiter videntur facta, generi non derogant. *l. quæsitum 12. §. penult. de instruct. & instrum. leg. Consil. Marpurgens. libr. 1. consil. 7. n. 35.*]

Limita sexto in jurisdictionalibus, quia si datur in genere & in specie, censentur potius per speciem concessa accumulativè, quàm derogativè, ut per Surdum *consil. 5. num. 35.* Gutier. *pract. lib. 3. quæst. 15. n. 6.* Card. Tusch. *d. conclus. 36. num. 102.* Castill. *d. cap. 95. num. 22.*

Limita septimò, in literis gratiosis generalibus ad beneficia, quibus non derogatur per speciales posteriores, quando ex primis generalibus esset jus quæsitum, secus si effectus penderet ab eventu incerto, Federic. *conf. 69. circa fin. vers. item non obstat.* Cardin. Tusch. *d. conclus. 36. num. 101.*

Limita octavo in diversis dispositionibus diverso tempore factis, quia non habet locum regula, quod generi per speciem derogetur, sed contraria, quod ultima quantumcunque generalia derogant primis, Signorol. *conf. 87. num. 7. & 8.* Card. Tusch. *d. conclus. 36. num. 112.* Idem quando specialis provisio ad diversum tendunt finem, Surdus *conf. 359. num. 93.*

Castanet. *conf. 44. num. 48.* Stephanus Grat. *discept. forens. cap. 304. num. 5. cum segg.* Castill. *dict. cap. 95. num. 35. cum segg.* Vel quando genus & species super eodem jure non concurrunt, sed super diverso, latè Rolandus *consil. 8. num. 37. lib. 1.* Card. Mantica *de consuet. ultim. volunt. libr. 9. tit. 6. n. 22. & 23.* Surdus *426. num. 36. vers. ad sextum.* Castill. *d. cap. 95. num. 41.*

Limita nonò in privilegiis, quia per speciale privilegium non derogatur generali, Federic. *consil. 197. vers. non obstat. gloss. verb. sed ante. in sum. 25. quæst. 2. gloss. ult. verb. super privilegiis. in d. cap. 1. de rescript. ubi Abb. num. 10.* Felin. *num. 3. vers. limita. Rip. n. 74. & Beroi. num. 39.* Alexand. *conf. 155. num. 1. lib. 6.* Rebuff. *tom. 2. ad Leges Gallia. tit. de rescript. in prefat. num. 105.* Xuar. *allegat. 28. num. 10.* Loriot. *de Regulis Juris Axiom. 136.* Menoch. *conf. 36. num. 48.* Cardin. Tusch. *d. concl. 36. num. 99.*

Intellige in totum, nam in illa speciali parte posse privilegium speciale posterius minuire prius generale, nulla facta illius mentione, per text. in *cap. dudum 14. §. nos igitur. & in cap. quamvis tibi 38. de prebend. in 6. resolvunt Sylvest. in sum. verb. privilegium. quæst. 10.* Ruin. *conf. 98. n. 4. volum. 4.* Menoch. *de præsumpt. lib. 6. præf. 40. num. 21.* Mar. Giurb. *consil. crimin. 65. num. 41.* Monet. *d. commut. ultim. volunt. cap. 8. num. 529.* Soar. *de legib. lib. 8. cap. 39. n. 7.* Bonacin. *in simili tractatu. disput. 1. quæst. 3. punct. 8. §. 3. n. 17. vers. ex dictis.*

Limita decimò in casu, quod fiscus generalem Syndicum ad exigendos omnes debitores, & alium specialem ad quadam nomina constituit, si hic negligens, non tenetur generalis, sed tamen in subsidium. Brunnem. *ad l. 3. C. de conven. fisci. Debit.*

IX.

GENUS includit omnes species sub genere comprehensas, *l. omnes 4. ubi Angel. C. de præscript. 30. l. semper 147. ff. de Reg. Juris.* Marc. Anton. *var. resolut. lib. 2. resolut. 33. n. 2.* Menoch. *conf. 266. n. 69.* Cravett. *conf. 134. n. 5.* etiam si in una specie major sit ratio, quàm in alia, *l. 1. §. quod autem 3. ff. de aleatorib.* Riminald. *jun. conf. 12. n. 31. lib. 1.* Decian. *conf. 51. lib. 1. & conf. 122. lib. 3.* Cardin. Tusch. *tom. 4. lit. G. conclus. 40. n. 17.* Surdus *conf. 255. n. 20. & conf. 559. n. 19.* Marc. Anton. *d. resolut. 33. n. 3.* Menoch. *consil. 141. n. 33.* [Et Oratio generalis sermonis compendio

res

res singulas & omnes species comprehendit, quod ex Logicis notum esse ait Bachovius lib. 1. de pignor. cap. 5. in fin. & firmat per l. namque 15. §. 1. de pignorib. ibi: perinde ac si specialiter fuissent obligata. junctal. rei 17. C. de distract. pign.]

X.

GENUS verè & propriè repræsentatur in qualibet specie. l. si quid eorum 47. §. interemptum 1. ff. de legat. 3. Surdus conf. 121. n. 3. Bald. conf. 239. Testator, in princ. lib. 1. Dyn. conf. 51. Questio. n. 3. vers. præterea. Cardinal. Tusch. tom. 4. lit. G. concl. 40. n. 5. & idè quæ prædicantur de genere, debent prædicari de singulis speciebus, l. juris gentium 7. §. sed fraudandi 10. in fin. ff. de pact. cum aliis citatis ab Everhardo in top. legalib. loco 61.

XI.

GENERE remoto, removentur species, d. §. sed si fraudandi 10. l. fundi 25. §. fin. ff. de fundo instruct. l. sancimus 3. ubi Bart. C. de usur. rei judic. d. l. 1. §. quod autem 2. ff. de aleatorib. l. 1. in fin. ff. de suis & legit. hered. l. si causa cognita. 32. junctâ glossa verb. peremisti. Cod. de transact. §. vulgo 4. institut. de success. cognat. cum aliis, de quibus Everhardus loco 62. Sigismund. Scacc. de appellat. quæst. 19. remedi. 1. conclus. 2. num. 11. v. Kubach. in Brocard. cap. 22. broc. 1. pag. 397. add. ax. 4. à quo removentur proprietates generis, ab eodem removentur omnes species l. 1. in f. de suis & legit.

XII.

GENUS in suo genere tantum operatur, quantum species in sua specie, l. si chor. 79. in pr. ff. de legat. 3. l. si duo 51. ff. de admin. tutor. d. l. omnes 4. C. de prescript. 30. annor. Cravett. conf. 161. num. 2. Cardin. Tusch. d. tom. 4. lit. G. conclus. 40. n. 20. ubi n. 21. cum eodem Cravetta conf. 118. n. 14. extendit etiam in materia odiosa. [Nota tamen casum, in quo non operatur tantum genus, quoad omnia, sicut species, quoad speciem: Nam licet sub genere comprehendantur omnes species generis, ut not. in l. 7. §. 10. de pact. tamen ubi requiritur notabilis expressio speciei, non sufficit facere mentionem, quia expressio per speciem possit retardare Principem à concessione. Abb. in c. in nostra 2. col. 1. de Refcr. v. Kubach. c. 22. Brocard. 12.]

XIII.

Genus perire non potest, l. in ratione 30. §. incerta 5. ff. ad Leg. Falcid. l. si te bonis 10. C. de jure delib. l. incendium 11. C. si certum petatur. Curtius jun. conf. 239. n.

35. Anton. Gomez var. tom. 2. cap. 2. n. 32. colum. 3. Surdus de aliment. tit. 3. quæst. 16. cum seqq. & conf. 391. num. 3. Marc. Anton. var. resolut. lib. 2. resolut. 13. num. 3. Cardinal. Tusch. d. lit. G. conclus. 40. num. 2. ubi num. 3. post Paris. consil. 92. num. 8. lib. 2. ait, quod genus non est res mobilis, nec immobilis, sed consistens in intellectu. [Itaque si genus aut quantitas promissa vel legata sit, licet quædam de genere perierint, obligatio tamen durat. v. Kubach. in Brocard. de genere. cap. 22. axiom. 13. pag. 412.]

XIV.

GENUS, quod non potest nisi in una specie verificari, pro specie reputatur, l. 2. ff. de liber. & posthum. l. si optio 13. ff. de opt. leg. l. fundus qui locatus 24. ff. de fundo instr. Becc. conf. 34. num. 14. Menochius conf. 71. num. 23. Surdus conf. 135. num. 2. & conf. 179. n. 24. & conf. 269. n. 29. & conf. 431. num. 5. Vincent. Fular. de substitut. quæst. 351. numero 34.

CAP. X.

De Generatione.

Generationi natura magis studet quàm intellectui, & magis curat de esse rerum quàm de scientiis. Guilhelm. Benedict. in cap. Raynuitus in verb. quæ filium, ex eo n. 3. col. 1. & num. 7. vers. & tamen præsumptio. volum. 3. part. 3. extr. de testam. Pacian. conf. 1. num. 16. Naturalissimum enim est generare unum tale quale est, ut ait Aristoteles lib. 2. de anima text. & ibi gloss. in l. quod si molit. 31. §. qui mancipia 21. ff. de edilit. edict. Et natura nihil magis nos docuit, quàm generare & procreare aliquid nobis simile, ut immortalitatem, quàm in individuo non possumus, in specie saltem conservemus. Thadæus Pisto ad pr. Inst. de jur. nat. gent. & civil. num. 7. quo pertinet, quod Callistratus respondit, idè nos filios filiasque concipere atque edere, ut ex prole eorum earumque diuturnitatis memoriam nobis in ævum relinquamus, l. 222. §. ult. de verbor. signif. Harprecht. ad princ. instit. de jur. nat. gent. & civ. num. 6. sic pater prudens prudentem, & nobilis generat nobilem. gloss. in l. nullus. C. de decur. lib. 19. imò mirabilius voluit glossa in l. fin. in vers. consequentia. C. de Natural. liber. quod filius spurius spurium generat, & simile producit suum simile. Ludovic. Gomez, ad §. superest. Instit. de action. num. 38. Siquidem ex bono bonum, ex malo malum nasci dixit Cardin. ex art. de sapient. & natus ex mala progenie præsumptionem præ se fert, quod sit malus. Ang. in l. si quos. C. de Consulib. in fin. Bockel. in tr. de public. judic. disquis. 4.

CAP. XI.

De Geradâ.

Quodcunque non tantum ad ornandam uxorem

Cc 4

rem

rem, sed & ad usum ejus spectat, & in ejus custodia est tempore mortis mariti, illud ad Geradam spectat.

Ratio hujus potissimum consistit in consuetudine locorum. Exempla habet Carpz. P. 2. C. 14. def. 22. seqq. Conf. omnino Stryck. de success. ab intest. Diss. I. c. 5. §. 10. seqq. Struv. de successib. in append. p. m. 401. seqq.

CAP. XII.

Gerundia.

Axioma I.

Gerundia de sui natura inducunt formam, Bald. in l. falsus. col. 2. vers. & Not. hic C. de furt. Ludovic. Gomez. in Comm. ad rubr. Inst. de action. n. 8. & tum necessitatem important; id tamen non semper verum, nam aliquando etiam Gerundia non inducunt necessitatem, sed sæpè tantum designant possibilitatem, ut in l. 20. de Eviction. Gerundium excipiendum, sumitur, pro excipi potest, excipere licet. l. 66. §. 6. de leg. 2. petendus est, pro peti potest. C. A. de Legat. 1b. 28. n. 6.

II.

Gerundia etiam passivè usurpantur, (nam & sic dicta putantur) quasi duplicem significationem gerant, activam & passivam: veluti (1) Gerundia in DO, Damnum dando, in l. 24. de oblig. & act. Judicium suscipiendo. l. 23. de solut. Sic apud Quintilian. Memoria exercendo augetur. Et Virgil.

Utrique videndo

Femina.

(2.) Gerundia in DUM. Cic. Verba ad audiendum jucunda, (id est, auditu) Res difficilis ad judicandum lib. 9. Epist. ad Attic. 11. Sic Lucretius lib. 2. Res difficilis ad credendum. (3) In DI. Cicero Verrin. 2. Hæc frequentia convenit ludorum censendi que (id est, ut censetur) contraria. Add. Goclen. lib. 1. Gram. probl. 3. ubi dicit: In his passivam significationem rarissimam esse, & ideo notandam potius quam imitandam.

III.

Gerundium pro participio in jure poni, non planè infrequens est. ut in l. 25. §. 2. de usur. & fruct. qvoad percipiendos fructus, id est, perceptos. Sic, Rei judicandi tempus, pro judicata l. 5. §. 2. de liber. leg. l. 7. §. 15. quib. ex caus. in possess. eatur. De jurejurando, pro juramento præstito, v. Diss. Dn. Parent. Wesembec. de juram. q. 1.

IV.

Gerundia factum significant, non substantiam, ut ait glossa & omnes in rubr. 1. de action. vel jus l. vim facit. ff. de vi armata cum similib. ut per Aret. & Jas. in rubr. Instit. de action. & in rubr. C. de edend. Corn. conf. 224. in antepen. col. 4. Ludovic. Gomez. in comment. ad §. superest Instit. de action. n. 43.

CAP. XIII.

De Gloria.

Axioma I.

Gloria mundi qvoad Deum est vanitas vanitatum & omnia vanitas. Eccles. cap. 1. in princ. Chassan. in Catalog. glor. mund. p. 1. confid. 59. Bertrand. conf. 24. n. 4. p. 1. Nolden. de stat. Nob. c. 7. n. 56.

II.

Promptius est cuius parare quam servare gloriam, Joh. Gruter. in Not. Trochaic. p. 2. floril. Ethic. polit. ex Polyb. leg. §. 6. n. 25.

Nec minor est virtus quam quærere partem tueri.

Vid. Nolden. de stat. Nob. c. 14. n. 145.

De Glossa vid. inf. Opinio.

CAP. XIV.

De Gradibus.

Axioma I.

Qvot sunt generationes inter personas, de quarum cognatione quæritur, tot qvove sunt gradus, qvia qvælibet generatio jure civili gradum constituit l. 7. ff. de grad. cognat.

Limita (1.) ut procedat in computatione juris civilis. (2.) ut intelligatur de tota primâ generatione patris, qvæ in summo gradu est, cum filiorum unus non distet remotior à patre quam alter.

II.

Qvoto gradu in lineâ Collaterali persona remotior distat à communi stipite, toto gradu inter se distant secundum computationem canonicam, qvia conjunctio sanguinis in stipite, tanquam in fonte cognationis quærenda, cum in stipite demum utraqve persona concurrat. Qvam rationem tamen improbat Stryck. in annot. ad Instit. de nupt.

CAP. XV.

Grammatica, Philologia.

vid. inf. Græca.

Studiosos Juris eos, qui nefas esse putant alios libros, quam juris, attingere, ab aliis elegantioris sermonis amantibus tam facile internoscas, quam hircosos & nitidos ab unguentatis & nitidis. Budæus annot. in Pandect. ad l. Sed adest. Locati. p. 668. Hinc bene Athalaricus Gothorum Rex ad Senatum urbis Romæ apud Cassiod. lib. 9. varior. c. 21. Prima Grammaticorum schola est fundamentum pulcherrimum &c. & prudenter Alber. Gentilis lect. Virgil. cap. 19. Grammatica non dedecet viros summos. Non ejus puduit summum Imperatorem Cæsarem; summum Medicum Galenum; summum Theologum Augustinum; summum Jurisconsultum Laëonem; summum doctum Varronem; qui etiam privatos tractatus isthic scripserunt. Commune autem hoc excellentissimorum virorum fatum fuit, ut Grammatici per contemptum vocarentur; qvoad & Erasmo, & Lipsio, & Drusio, & Scaligero accidit. Sixtinus Amama in præfat. librorum Drusii de sectis Judæorum. Vid. Cujac.

Cujac. 1. observ. 27. §. 10. O. 2. & P. Fab. 2. se-
mestr. 2. Hanc tamen non nimis rigidè exigen-
dam aut subtilem ejus scientiam in viro practico
requiri, pater ex Alciato lib. 9. par. c. 24. quando,
cum in quaestione facti respondissem, inquit, e-
rectione furcarum censerem quandam regulam
quaestionis & meri Imperii quasi possessionem re-
tinuisse, venditque fundo, id jus distractum
non videri: Ecce mihi nova cum adversario con-
troverfia; negabat ille, Furcam, apud Cicero-
nem veteresque autores, usquam reperiri eo sen-
su: Dixi, idem mihi contingere, quod Cassio Se-
vero clarissimo olim Oratori, cum M. Pompo-
nius Marcellus, sermonis Latini exactor mole-
stissimus, solocicinus à cliente factum expro-
brare adeo perseveravit, ut necesse habuerit dilui-
tionem petere, ut Grammaticum adhibere pos-
set: Quoniam putaverit cum adversario de jure,
sed non de solocicino sibi controverfiam fore; ut
est apud Tiraquell. ubi hoc ipsum etiam ad Dia-
lecticam trahit. Unde Jurisconsultorum nomi-
ni non multum officere, quod alias artes non per-
calluerint, probat Duaren. in l. 5. de pact. p. 50.
adde omnino Johannem Ferrarium lib. 1. de præ-
exercit. judic. cap. 10. pag. 57.

CAP. XVI.

Gratificatio, Gratia,
Beneficium.

Axioma I.

Nullus unquam casus in jure reperiri pote-
rit, nec excogitari debet, qui contineat quaestio-
nem pro amico, & in qua gratificationi locus sit.
l. cum quem temerè 79. §. 1. de judic. Thesaur.
decif. 89. Berlich. 2. conclus. 22. n. 70. Et sanè
in justitiæ administratione nihil interest. An
pecuniâ aliquid, an nimia gratiâ fiat, l. 4. Si
quis omiff. caus. testam. Novell. 2. cap. 1. & No-
vell. 22. cap. 25. l. 6. §. 2. & ibi. Cujac. in Paul. de
reb. autb. jud. possid. Et vix potest esse sine do-
lo. Anton. Faber in rat. decid. ad l. tuiores 61.
de condict. indeb. Maximè si accedat lucri ca-
pacio, quæ suspicionem non caret. Menoch. 5.
presumpt. 20. n. 48. An & quando illi locus sit,
in solutum crediti vel non, vide Hartm. Pistor. 3.
quæst. 20. An in judiciis, v. Anton. de rescript. mo-
rat. c. 63. n. 305. lit. i. k. l. m. 6.

II.

Plerique gratificari aliis cupiunt, sine suo ta-
men onere. l. 4. in fin. ad SC. Trebell.

III.

Gratia semel recitata non potest amplius ac-
ceptari. Baldus in l. fin. 10. opp. C. de condit. insert.
col. ult.

IV.

Gratia in dubio intelligitur, sine præjudicio
tertii. cap. quamvis 8. de rescript. in 6. Secus, si ex
justitiâ. Baldus in l. fin. C. de sent. pass. Idem si
concedatur à jure, sine ministerio hominis. Jo-
hannes de Imola & Dd. in cap. 1. de Prescript.

V.

Gratia, quæ solita est concedi, si non conce-

datur, injuria est. arg. l. 1. §. pen. ff. de aqu. quo-
tid. Matth. de Afflict. in constitut. Neapolit. lib.
1. rub. 97. quæ est de pena contum. n. 22. & ex eo
Gabrielius lib. 3. commun. concl. 171. de jur.
Emphyt. conclus. 8. n. 2. Adde eundem Afflict. in
decif. Neapolit. 238. & Bartol. in d. l. 1. §. pen. de
aqu. plur.

VI.

Quod ob gratiam alicui conceditur, non est
in ejus dispendium retorquendum. l. 6. C. de LL.
l. 5. C. de secund. nupt.

VII.

Gratia solvitur morte. cap. si gratiosè 5. de
Rescript. in 6. Gozzad. conf. 22. n. 8. procedit hoc
re integra, etiam ante litem contestatam. l. si de-
functus 25. de Procur. cap. relatum 19. de offic. &
potest. jud. delegat. Alex. conf. 128. vol. 6. Si ta-
men Gratia suum effectum jam assecuta est, non
expirat per obitum concedentis. cap. si super. de
offic. deleg. in C. Alvarot. ad cap. un. qui success.
teneantur. n. 3. sed successorem obligat Roland à
Vall. conf. 3. n. 30. vol. 1. & conf. 45. n. 13. vol. 3.
per cap. 1. verb. prædecessores. ubi Canonistæ extr.
de probat.

VIII.

Gratia non præsumitur, nisi in gratiosè conce-
dere solitis. arg. cap. bone memorie, ubi Canonistæ.
de postul. prelat. Joh. Meufchner. tom. 1. lib. de-
cis. 42. num. 4. p. 162. Harpr. in Com. ad Inst. tit.
de rev. divis. §. fere, n. 250.

CAP. XVII.

Gratus. vid. infr. Ingratus.
Meritum.

Ex præsumptione naturæ quilibet gratus præ-
sumitur. Alberic. in l. sed si. §. consuluit. de pe-
tit. hered. & Pacian. lib. 1. de probat. cap. 53. n.
10. & lib. 2. cap. 40. n. 85. idem conf. 112. Corn.
conf. 120. n. 7.

CAP. XVIII.

Gravare, Gravamen.

Axioma I.

Gravaminis timor idem operatur, quod ipsum
gravamen. cap. dilecti. 1. ibi: rimentes à judicibus
aggravari. de dilat. Anton. Corfet. in singul. verb.
merus.

II.

GRAVARE non possum, quem non
honoro. l. ab eo 9. C. de fideicommiss. l. si ad-
rogator 22. ff. de adoptionibus. l. unum ex fa-
milia 67. §. 1. ff. de legat. 2. l. 1. §. sciendum
6. ff. de legat. 3. Tiraquell. de privileg.
pie cause, privil. 37. Donell. comment. Ju-
ris Civil. lib. 8. cap. 7. Cardin. Mantie. de
conject. ultim. volunt. lib. 8. tit. 1. n. 33. Mo-
lin. de primogen. lib. 1. cap. 1. n. 8. & lib. 2.
cap. 4. n. 15. cum seqq. Peregrin. de fidei-
comm. art. 33. num. 33. & conf. 63. lib. 4. Me-
noch.

noch. *conf.* 707. num. 1. *Surdus de aliment. tit. 8. privileg. 14. num. 1. & consil. 236. n. 16.* Cardin. Pereira *quæst. forens. conf.* 31. n. 3. Benedict. Pinell. *selectar. juris interpr. lib. 1. cap. 1. num. 13.* Stephanus Gratianus *discept. forens. tom. 4. cap. 666. num. 18. & tom. 5. cap. 917. num. 21.* Mangil. *de imput. quæst. 16. num. 2.* [E contra gravari potest is, qui honoratus est. Hæc regulâ colligitur ex *l. filiusfam. 114. §. apud Marcellum 3. de Legat. 1.*

Declaratur tamen, ut non procedat ultra, quàm quis honoratus est. *d. §. 3.* Ponè exemplum in eo, qui capellam constituere iussus est: nam non tenetur plus erogare in eam rem, quam ei relictum est. Paul. *de Castat. in l. hujusmodi 84. de Leg. 1.*

Ampliatur regula, ut non possit in plus gravari, per modum conditionis implendæ, si conditio veniat adimplenda per honorem & commodum ex testamento quæsitum. Saly. F. Rip. *l. ex facto. in fin. pr. ff. ad SC. Trebell.*

Limitatur in eo, qui aliquod commodum consecutus est, quod pecuniarium non sit: nam constat, eum gravari non posse. *l. planè 2. fin. §. ff. de legat. 1.* Sublimitatur, si conditionaliter quid relictum sit. *l. si quis testamento. ff. de condit. inst.*

Limitatur etiam in substituto exheredati. textus est in *l. fin. in princip. ff. de Legat. 3.*

III.

GRAVARI nemo debet alterius odio, *l. si quis suo 33. in fin. C. de inoffic. testam. l. non debet alteri 74. ff. de Regulis Juris. cap. non debet 22. eod. tit. lib. 6.* Rebuff. *ad l. ultra bis appellatio 2. vers. in quantum. propè fin. ff. de verb. signif. pag. mibi 19.* *Surdus decif. 102. num. 1.* Farinac. *in praxi part. 2. conf. 42. n. 45.* Iniquum enim est, alium alterius odio prægravari, *d. l. si quis suo 33. §. legis 1. cap. si compromissarius 37. §. porro, de elect. lib. 6. Palat. in repet. cap. per vestras. de donat. inter virum & uxorem. §. 8. n. 6. cum seqq.* Tiraquell. *de jur. mariti. gloss. 8. n. 141.* Rebuff. *in tract. de except. n. 138.* Farin. *dict. part. 4. conf. 65. n. 98.* Nam pro alieno commodum non debet quis jacturam sentire, *l. si quando 19. C. de testib. Surdus de aliment. tit. 7. quæst. 37. n. 55.*

IV.

GRAVARI nemo debet alterius facto. Vide supra *lib. 6. cap. 3. Axiom. 23.*

V.

GRAVATUS in uno, in alio debet relevari. *leum qui 30. de jurejur. l. jure succursum 6. ff. de jure dotium. l. secundum naturam 10. ff. de Regulis Juris.* Simon Pistoris *1. conf. 20. n. 10.* Thomas de Thomasset. *in floribus Legum, reg. 134.* ubi ait, quod fallit, si unum veniat in consequentiam alterius, Francisc. Leo *in thesauro fori Ecclesiast. part. 2. cap. 15. n. 57.* Stephanus Gratianus *discept. forens. tom. 4. cap. 612. n. 18.* Johan. Maria. Novar. *quæst. forens. lib. 1. q. 31. num. 9. & quæst. 86. n. 4.*

CAP. XIX.

Græca, Græci textus.

Axioma I.

Græca sunt, ergo legi non possunt. *gl. in §. 2. Inst. de Emt. vend. l. 52. §. si quis asinum. 20. ibi: Et est hic Græcum de furtis.* Ideo *§. 1. l. 15. ad Legem Cornel. de Sicar.* planè à veteribus est omissus, à Gothofredo restitutus. Hic sequitur Græcum, quod intelligi non potest, inquit glossa *in l. 19. §. 2. verb. à viatore. de judic.* Imò sine textu Græco multas controversias expedire non possumus: illustre exemplum vid. in *C. A. ad Leg. Jul. repetund. thes. ult. l. 7. §. 1. de Edend.* Ita variè hariolatur glossa in reddenda phrasi Græca. *l. 29. §. 1. qui testam. fac.* Glossa tamen bene græcificat. *l. 1. §. 3. verb. diceterii Naut. cap. stabul.* interpretatur Græca. *l. 6. §. 1. verb. theatra. de Rerum Divis.* laudatque Græcos interpretes, Gloss. *in l. 6. §. ultim. de Relig. in voce Cenotaphium.*

II.

Græci textus an sint authentici? *v. c. lib. Modestini. rot. tit. de Excus. tutor. l. 48. de judic.* An præferenda sit ibidem Latina versio? vide Cujacium *ad l. 1. de Legib. ad lib. definit. Papin. 1. Obs. 10.* Ad Græcum exemplar provocat Pontifex in *cap. Etsi Christus. 26. de jurejur.* Cujacio tamen contradicit Forner. *2. select. 18. in fin.* ubi de Græcorum auctoritate sic scribit: Haud scio satis sani simus in dijudicandis Romanorum scriptis; si perpetuò in Græcorum scriptis pendeamus, & quidquid *ἡσῆαφασιν* attulerint, ad digitum crepitum protinus amplectamur & probemus.

FINIS LIBRI SEPTIMI.

LIBER